

Είναι οι άγιες εικόνες είδωλα;

Είναι πολλές οι κατηγορίες που συσώρευσε ο Σατανάς στο διάβα των αιώνων εναντίον της Εκκλησίας του Κυρίου μας του Ιησού Χριστού. Εκμεταλλευόμενος την αμάθεια κάποιων ανθρώπων, τους έπεισε πως κάποια αντικείμενα που η Εκκλησία συνηθίζει να τιμά, είναι είδωλα, και πως όσοι τα τιμούν, είναι ειδωλολάτρες. Στη συνέχεια, θα δείξουμε τη σαθρότητα αυτής της άποψης, και των επιχειρημάτων που επιστρατεύουν οι σύγχρονοι εικονομάχοι.

- [Πότε μια εικόνα θεωρείται είδωλο;](#)
- [Οι 10 εντολές και η απεικόνιση των αγίων](#)
- [Η απεικόνιση του Ιησού Χριστού](#)
- [Απεικονίσεις του Θεού](#)
- [Η τιμή του προσώπου](#)

- [Σκιά, εικόνα και πράγματα](#)

Πότε μια εικόνα θεωρείται είδωλο;

Είναι αλήθεια, πως υπάρχουν πολλά εδάφια, κυρίως στην Παλαιά, αλλά και στην Καινή Διαθήκη, που καταδικάζουν την λατρεία, ακόμα και την κατασκευή ειδώλων. Θα εξετάσουμε λοιπόν, μερικά χαρακτηριστικά Αγιογραφικά εδάφια, για να καταλάβουμε το πραγματικό νόημα αυτής της απαγόρευσης, και τη σημασία των λέξεων: "είδωλο" και "εικόνα".

Ένα χωρίο που κακοποιείται κατά κόρον από τους σύγχρονους εικονομάχους, είναι το [Ησαΐας 40/μ' 18-20](#), που αναφέρει τα εξής: **"Με τίνα λοιπόν θέλετε εξομοιώσει τον Θεόν; Ή τι ομοίωμα θέλετε προσαρμόσει εις Αυτόν; Ο τεχνίτης χωνεύει εικόνα γλυπτήν, και ο χρυσοχόος εκτείνει χρυσόν επ' αυτήν, και χύνει αργυράς αλύσεις. Ο πτωχός, κάμνων προσφορά, εκλέγει ξύλον άσηπτον, και ζητεί εις εαυτόν επιδέξιον τεχνίτην, δια να κατασκευάσει εικόνα γλυπτήν μη σαλευομένην."**

Σε αυτό το χωρίο, παρατηρούμε τα εξής: Η λέξη "εικόνα", χρησιμοποιείται ταυτόσημα με τη λέξη "ομοίωμα". Εδώ όμως, θα πρέπει να τονισθεί το εξής: Τα παραπάνω εδάφια αντιτίθενται στην κατασκευή ομοιωμάτων του Θεού, και όχι ομοιωμάτων κτισμάτων.

Σε αρμονία με αυτά τα εδάφια, η Ορθόδοξη Εκκλησία, απαγορεύει την κατασκευή οποιουδήποτε ομοιώματος του Θεού. Έτσι, Ορθόδοξες εικόνες, είναι μόνο αυτές των

αγίων, και τού Κυρίου Ιησού Χριστού, κατά την ανθρώπινη φύση του. Εικόνες που υποτίθεται πως απεικονίζουν τον Θεό, θεωρούνται από την Εκκλησία είδωλα.

Σε αυτό το πνεύμα, κινούνται και όλα τα εδάφια τής Αγίας Γραφής που καταδικάζουν τα είδωλα. **Δεν καταδικάζεται η κατασκευή και η τιμή εικόνων κτισμάτων, παρά μόνο εάν αυτή η εικόνα σκοπεύει να απεικονίσει τον άκτιστο και αόρατο Θεό, και λατρεύεται ως Θεός. Μόνο τότε θεωρείται είδωλο.**

Ας δούμε μερικά ακόμα χωρία:

Ησαΐας 44/μδ' 9-20: "Όσοι κατασκευάζουν είδωλα, πάντες είναι ματαιότης ... Τις έπλασε Θεόν...Κόπτει εις εαυτόν κέδρους... και εξ' αυτού λαμβάνει και θερμαίνεται. Προσέτι καίει αυτό, και ψήνει άρτον. προσέτι κάμνει αυτό θεόν, και προσκυνεί αυτό. Κάμνει αυτό είδωλον, και γονατίζει έμπροσθεν αυτού... Και το εναπολειφθέν αυτού κάμνει θεόν, το γλυπτόν αυτού. Γονατίζει έμπροσθεν αυτού, και προσκυνεί, και προσεύχεται εις αυτό, και λέγει: Λύτρωσόν με, διότι είσαι ο θεός μου."

Και εδώ επίσης, η αναφορά γίνεται σε απεικόνιση θεού, και όχι σε εικόνες αγίων, όπως και σε όλα τα σχετικά εδάφια τής Αγίας Γραφής.

Ρωμαίους 1/α' 23, 25: "Και ήλλαξαν την δόξαν τού αφθάρτου Θεού, εν ομοιώματι εικόνας φθαρτού ανθρώπου, και πετεινών και τετραπόδων και ερπετών ...και εσεβάσθησαν και ελάτρευσαν τη κτίσει παρά τον κτίσαντα..."

Κανείς δεν μπορεί να κατηγορήσει την Ορθόδοξη Εκκλησία πως λατρεύει τους αγίους ως θεούς. Οι άγιοι δεν λατρεύονται, παρά μόνο τιμούνται ως άνθρωποι Του Θεού. Συνεπώς, τα εδάφια αυτά βρίσκουν εφαρμογή **μόνο** σε όσους κατασκευάζουν εικόνες Του Θεού, και τις λατρεύουν.

Εφ' όσον λοιπόν είδωλο είναι **μόνο** η απεικόνιση τού Θεού, το να κατηγορούν κάποιοι την Εκκλησία ότι δήθεν λατρεύει είδωλα, αποτελεί ψεύδος και άδικη κατηγορία, και οι άνθρωποι αυτοί θα δώσουν κάποτε λόγο στο Θεό για την κακοπιστία τους απέναντι στην Εκκλησία Του.

Οι 10 εντολές και η απεικόνιση τών αγίων

Ας δούμε όμως, άλλο ένα κακοποιημένο χωρίο, που χρησιμοποιούν οι εχθροί τών εικόνων. Βρίσκεται στην **Έξοδο 20/κ' 4**, και είναι μία από τις 10 εντολές: "Μη κάμης εις εαυτόν είδωλον, μηδέ ομοίωμα τινός, όσα εν τω ουρανών άνω, ή όσα εν τη γη κάτω, ή όσα εν τοις ύδασιν υποκάτω τής γης. Μη προσκυνήσεις αυτά, μηδέ λατρεύσεις αυτά, διότι εγώ Κύριος ο Θεός σου,

είμαι Θεός ζηλότυπος...''

Οι αρνητές των εικόνων, λένε: ''Να ένα χωρίο, που απαγορεύει την απεικόνιση και των κτισμάτων! Σε αυτούς, απαντάμε τα εξής: ''Και αυτό το εδάφιο, αναφέρεται σε απεικόνιση κτισμάτων ως θεών, και αυτό φαίνεται στο παράλληλο χωρίο: **Δευτερονόμιον 4/δ' 12-19**: ''**Και ελάλησε Κύριος προς εσάς... αλλά δεν είδατε ουδέν ομοίωμα. Μόνον φωνήν ηκούσατε. Και εμφανέρωσεν εις εσάς ...τας δέκα εντολάς... Φυλάττετε λοιπόν καλώς τας ψυχάς σας, (διότι δεν είδατε ουδέν ομοίωμα εν τη ημέρα καθ' ην ο Κύριος ελάλησε προς εσάς εν Χωρήβ εκ μέσου τού πυρός.) Μήπως διαφθαρείτε, και κάμητε εις εαυτούς είδωλον, εικόνα τινός μορφής, ομοίωμα αρσενικού ή θηλυκού, ...κτήνους, ...ορνέου,... έρποντος,... ιχθύος... και μήπως υψώσεις τους οφθαλμούς σου εις τον ουρανόν, και ιδών τον ήλιον, και την σελήνην και τα άστρα, και πάσαν την στρατιάν τού ουρανού, πλανηθείς και προσκυνήσεις αυτά, και λατρέψεις αυτά''.**

Εδώ, αναφέρονται αναλυτικά ποια ήταν αυτά που απαγορευόταν να απεικονισθούν ''ως ομοιώματα τού Θεού''. Για μια ακόμα φορά, αποδεικνύεται, πως **δεν υπάρχει απαγόρευση στην απεικόνιση αγίων**, παρά μόνο τού Θεού.

Εδώ φαίνεται ακόμα, και **ο λόγος** που απαγορευόταν η απεικόνιση τού Θεού: ''**επειδή, δεν υπήρχε ομοίωμά Του''.**

Τώρα, με τη σειρά μας, θα ρωτήσουμε το εξής: Πώς παρά την απαγόρευση, υπήρχαν στο ναό τού Σολωμόντα ομοιώματα βοδιών; Πώς υπήρχαν πάνω από την Κιβωτό τής Διαθήκης ομοιώματα αγγέλων; Πώς υπήρχαν ομοιώματα αγγέλων εσωτερικά στη Σκηνή τού Μαρτυρίου; Άραγε, τα ομοιώματα των αγίων ενόχλησαν τους συγχρόνους εικονομάχους; (**Έξοδος 25/κε' 18. 36/λς' 35. Β' Χρονικών 4/δ' 3,4**)

Η απεικόνιση τού Ιησού Χριστού

Ας δούμε κάτι ακόμα: Σήμερα, μετά από τόσα χρόνια, εμείς οι Χριστιανοί που δεν είμαστε κάτω από το Μωσαϊκό Νόμο, έχουμε δικαίωμα να απεικονίζουμε τον Θεό; Όπως είδαμε, όταν δόθηκαν οι δέκα εντολές, δεν είχε δοθεί από το Θεό ομοίωμά Του. **Όταν όμως ήρθε το πλήρωμα τού χρόνου, ο Θεός μας έδειξε την εικόνα του, τον Ιησού Χριστό**, όπως φαίνεται στο **Κολοσσαείς 1/α' 15**: ''...ός εστιν εικόν τού Θεού τού αοράτου, πρωτότικος πάσης κτίσεως''. Και στο: **Ιωάννης 14/δ' 9**, λέει ο Ιησούς Χριστός: ''...ο εωρακώς εμέ εώρακεν τον Πατέρα''. Σήμερα λοιπόν, μπορούμε να βλέπουμε (και να απεικονίζουμε) τον Θεό, στο πρόσωπο τού Ιησού Χριστού. **Όχι όμως κατά τη Θεϊκή του φύση, αλλά κατά την ανθρώπινη**, μια και τη Θεϊκή Του **δεν** την είδαμε.

Απεικονίσεις τού Θεού

Οι μόνες άλλες περιπτώσεις που επιτρέπεται από την θεόπνευστη Εκκλησία Τού Κυρίου η απεικόνιση τού Θεού, είναι η εικόνα τής "Φιλοξενίας τού Αβραάμ", όπου απεικονίζονται οι τρεις αγγελιοφόροι, **όχι ως εικόνα Θεού, αλλά ως τύπος τής Αγίας Τριάδος**, και η βάπτιση τού Κυρίου, όπου το Άγιο Πνεύμα κατέρχεται ως περιστέρα. Και φυσικά, με αυτή την εικόνα δεν εννοούμε πως το Άγιο Πνεύμα έχει εμφάνιση πτηνού, αλλά απλώς πήρε εκείνη τη μορφή. Και στις δύο αυτές εικόνες, απεικονίζουμε μόνο αυτά που είδαμε ως άνθρωποι, και δεν έχουμε κανένα σκοπό να απεικονίσουμε την αόρατη και απερίγραπτη φύση τού Θεού.

Στο σημείο αυτό, ο αναγνώστης δικαίως θα αναρωτηθεί γιατί υπάρχει σε Ορθόδοξες Εκκλησίες η (λεγόμενη): "εικόνα τής Αγίας Τριάδος". Δυστυχώς, θα συμφωνήσουμε μαζί του, πως αυτή η εικόνα κακώς υπάρχει, και η προέλευσή της δεν είναι Ορθόδοξη, αλλά Παπική. Η 7η οικουμενική σύνοδος, την απαγορεύει, και οι υπεύθυνοι τών εκκλησιών που την επιτρέπουν, φέρουν μεγάλη ευθύνη, επειδή γίνονται αίτιοι ειδωλολατρίας. (Πράξεις 7ης Οικ. Συνόδου). Σε αυτό όμως, δεν φταίει το σώμα τής Εκκλησίας, αλλά **οι συγκεκριμένοι υπεύθυνοι τών εκκλησιών αυτών**, που δεν σέβονται, ή από αμέλεια αγνοούν βασικά σημεία τής πίστεως. Φταίει βέβαια και ο προσκυνητής αυτής τής εικόνας, που δεν φρόντισε να μάθει τα τής πίστεώς του, και ενώ νομίζει πως ενεργεί Ορθόδοξα, ενεργεί Παπικά. Η εν λόγω εικόνα, εκτός από είδωλο, είναι και αιρετική στην παρουσίαση τών προσώπων τής Αγίας Τριάδος, με πολλούς τρόπους, που ξεφεύγουν από το θέμα αυτής τής μελέτης. (" [Απαγορευμένες απεικονίσεις](#)", Αλεξάνδρου Καλόμοιρου).

Η τιμή τού προσώπου

Ένα άλλο ζήτημα στο οποίο κατηγορείται η Εκκλησία, είναι πως δήθεν τιμούμε το ξύλο! Αυτό είναι εντελώς ψευδές! Αυτό που τιμάται στην πραγματικότητα, είναι το εικονιζόμενο πρόσωπο, και όχι το ξύλο, όπως σε μία φωτογραφία κάποιου γνωστού μας, δεν τιμάται το χαρτί, αλλά το πρόσωπο.

"Μα τότε, γιατί άλλες εικόνες είναι θαυματουργές και άλλες όχι;" Ίσως ρωτήσει κάποιος.

Σε αυτό, δεν παίζει ρόλο το ξύλο, αλλά το θέλημα τού Θεού. Εκείνος γνωρίζει για ποιό σκοπό επιλέγει κάποια συγκεκριμένη εικόνα. Ίσως για την ευσέβεια τού εικονογράφου που την ζωγράφισε, ίσως για χάρη κάποιας συγκεκριμένης περιοχής στην οποία βρίσκεται, ίσως και για πολλούς άλλους λόγους, που Εκείνος γνωρίζει. Άλλωστε, και στις αναφορές τής Αγίας

Γραφής, δεν ήταν όλες οι κολυμβίθρες του Ισραήλ θαυματουργές όπως η κολυμβίθρα Βηθεσδά! (Ιωάννης 5/ε΄ 2-4).

Πού ξέρουμε όμως πώς ήταν τα πρόσωπα των αγίων μετά από τόσους αιώνες;

Κάθε γενιά Χριστιανών, φρόντισε να διατηρήσει την εικόνα των συγχρόνων τους αγίων. Ακόμα όμως και στις περιπτώσεις που η εικόνα τους δεν διατηρήθηκε, τους δίνουμε μία εμφάνιση που να μοιάζει με τού Κυρίου Ιησού Χριστού, τού οποίου είναι εικόνες. Σημασία έχει ο άγιος, και όχι η ακριβής του εμφάνιση. Αυτό εξηγεί, και το γιατί υπάρχουν διαφορές από εικόνα σε εικόνα για κάποιους αγίους. Άλλωστε, τώρα πλέον, **οι άγιοι δεν είναι όπως όταν ζούσαν στη γη!** Για τον λόγο αυτό, **χρησιμοποιείται η Βυζαντινή εικονογραφία, πλούσια σε συμβολισμούς**, όπου τα χαρακτηριστικά τού εικονιζόμενου αγίου, δεν προσπαθούν να αποδώσουν την πιστότητα τής εμφάνισης τού προσώπου, αλλά να συμβολίσουν κάποια χαρακτηριστικά του.

Σκιά, εικόνα και "πράγματα"

Τέλος, θα εξετάσουμε μία διαφορά μεταξύ τής Παλαιάς και τής Νέας Διαθήκης, που έχει σχέση με το θέμα μας:

Η Αγία Γραφή, στην **προς Εβραίους επιστολή 10/ι΄ 1**, αναφέρει τα εξής: **"Σκιάν γαρ έχων ο νόμος τών μελλόντων αγαθών, ουκ αυτήν την εικόνα τών πραγμάτων..."**

Σύμφωνα με αυτά τα λόγια, βλέπουμε πως η Παλαιά Διαθήκη ήταν η σκιά, και η Νέα Διαθήκη είναι **ΑΥΤΗ**, (ΔΗΛΑΔΗ Η ΠΑΡΟΥΣΑ) εικόνα τών μελλόντων.

Η Παλαιά Διαθήκη, μιλούσε αινιγματικά για τον Θεό, σκιωδώς, και συνεπώς δεν μπορούσε να χρησιμοποιεί εικόνες. Η Νέα Διαθήκη όμως, **μας έδειξε την εικόνα** τών ιδίων τών επουρανίων, δηλαδή μία καθαρότερη άποψή τους.

Τώρα που είδαμε πια την εικόνα τού Θεού τον Ιησού Χριστό, και τους κατ' εικόνα του ποιηθέντες αγίους, τους απεικονίζουμε, ώσπου να έρθει η στιγμή, να τους αντικρύσουμε πρόσωπο προς πρόσωπο, όταν θα βρεθούμε στα ίδια τα μέλλοντα.